

Handlingsplan för breddad rekrytering och breddat deltagande 2021-2023

**Karolinska
Institutet**

Handlingsplan för breddad rekrytering och breddat deltagande

Innehåll

Organisation och ansvar	1
Breddad rekrytering och breddat deltagande för KI på lika villkor	2
Lagstiftning och uppdrag	2
Kartläggning av studentpopulationen	3
KI:s mål och strategier för arbetet med breddad rekrytering	5
KI:s mål och strategier för arbetet med breddat deltagande	6
Övriga aktiviteter	8
Uppföljning	9

Diarienummer: 1-922/2020	Dnr för föregående version:	Beslutsdatum: 2021-01-12	Giltighetstid: 2021-2023
Beslut: Rektor		Dokumenttyp: Handlingsplan	
Handläggs av avdelning/enhet: Universitetsförvaltningen, Fakultetskansliet och externa relationer		Beredning med: Kommittén för utbildning på grundnivå och avancerad nivå Kommittén för utbildning på forskarnivå	
Revidering med avseende på:			

Organisation och ansvar

Konsistoriet och rektor har det yttersta ansvaret för att det bedrivs ett målinriktat lika villkorsarbete vid KI.

Prorektor har det övergripande operativa ansvaret för lika villkor i KI:s verksamhet.

Vicerektorerna för kommittén för forskning, kommittén för forskarutbildning och kommittén för utbildning har ansvar för arbetet med lika villkor inom respektive kommittés verksamhetsområde.

Prefekter, administrativa chefer, universitetsdirektör och bibliotekschef har ansvaret för att det bedrivs ett målinriktat arbete inom lika villkor vid sina respektive institutioner, universitetsförvaltningen och biblioteket.

Fakultetskansliet har funktionen samordning av arbetet med lika villkor i form av jämställdhetsstrateg och samordnare för lika villkor.

Breddad rekrytering och breddat deltagande för KI på lika villkor

För Karolinska Institutet (KI) är breddad rekrytering och breddat deltagande både en kvalitetsfråga och en rättvisefråga. Kvaliteten gynnas av att studenter från olika bakgrunder kan bidra med fler perspektiv och erfarenheter som kommer utbildningarna till godo. Därtill ska skattefinansierad utbildning komma befolkningen till del på likvärdiga villkor. KI strävar efter att ha ett öppet och inkluderande förhållningssätt gentemot såväl presumtiva som aktuella studenter.

I strategi 2030 tar KI ställning för arbetet med breddad rekrytering och breddat deltagande genom att fastslå att: ”KI:s verksamhet ska kännetecknas av en god fysisk, organisatorisk och social studie- och arbetsmiljö som är fri från diskriminering, kränkningar och trakasserier. Breddad rekrytering, lika villkor och jämställdhet måste vara väl etablerat inom universitetet. Det är en del av KI:s kvalitetsarbete. Det ska därför finnas en kontinuerlig och högkvalitativ kompetensutveckling inom breddad rekrytering, ledarskap, arbetsmiljö, lika villkor, mångfald och hållbar utveckling. Det ska säkerställas att anställningsvillkor och karriärvägar är likvärdiga för alla medarbetare oavsett bakgrund. Det ska säkerställas att utbildningarna ger den kunskap om kön, makt och lika villkor som krävs för att ge förutsättningar för jämlik vård och omsorg” (Strategi 2030). KI ska alltså vara ett välkomnande och tillgängligt universitet där arbetet med breddad rekrytering och breddat deltagande ska vara integrerat i KI:s verksamhet

Lagstiftning och uppdrag

Föreliggande handlingsplan utgår från KI:s strategi 2030 (Dnr 1-928/2017) och därtill hörande verksamhetsplan (Dnr 1-462/2019), KI:s arbete med lika villkor och jämställdhet, samt gällande lagstiftning och förordningar. Följande lagar och förordningar är relevanta för arbetet med breddad rekrytering och breddat deltagande: I högskolelagen (Högskolelagen 1992:1434, 1 kap, 5§) framgår att högskolorna aktivt ska främja och bredda rekryteringen av studenter. Diskrimineringslagen (SFS 2008:567) kräver att högskolor ska motverka, främja och förebygga diskriminering, vilket bygger på att allas lika rättigheter och möjligheter tillgodoses. En form av diskriminering är bristande tillgänglighet där personer med normbrytande funktionsförmåga missgynnas genom att tillräckliga åtgärder inte vidtagits. I förordningen om statliga myndigheters ansvar för genomförande av funktionshinderspolitiken (SFS 2001:526) ges statliga myndigheter särskilt ansvar för att göra sina verksamheter tillgängliga.

Det saknas en enhetlig definition av begreppen breddad rekrytering och breddat deltagande. UHR rekommenderar att lärosätet definierar begreppen utifrån kartläggning av den egna studentpopulationen (se kartläggning nedan). Vidare skriver UHR att arbetet med breddad rekrytering har kommit att avse allt från rekryteringsinsatser till anställningsbarhet. Det innebär att frågor om studiemiljö, genomströmning och andra aktiviteter kopplade till breddat deltagande ofta räknas in i begreppet breddad rekrytering.

UHR (2016) konstaterar att social bakgrund, mätt som föräldrarnas utbildningsnivå, är den viktigaste faktorn för om en person påbörjar högskolestudier. Utöver social bakgrund går personer med normbrytande funktionsförmåga i lägre grad än genomsnittet över till högskolestudier. De är

dessutom mindre nöjda med sina studier, har svårare att klara sin ekonomi och känner lägre grad av tillhörighet än andra studenter (MFD, UHR Eurostudent VI 2018). UHR menar att det även är viktigt att satsa på såväl breddad rekrytering som breddat deltagande för hbtq-personer, vuxna flyktingar och invandrare utan tidigare akademisk utbildning, därtill behöver Sveriges nationella minoriteter beaktas (UHR 2016).

I föreliggande handlingsplan definieras breddad rekrytering och breddat deltagande till att omfatta övergången till högskolan och studenternas möjligheter att klara av sina studier oavsett sin bakgrund och sina förutsättningar. Två kategorier prioriteras i handlingsplanen: social bakgrund och funktionsförmåga. Social bakgrund i form av föräldrarnas utbildningsnivå, prioriteras eftersom detta har visat sig vara en avgörande faktor för övergången till högskoleutbildning. Personer med normbrytande funktionsförmåga prioriteras eftersom de har avsevärt sämre förutsättningar för att påbörja och fullfölja sina studier än genomsnittet. I handlingsplanen lyfts även diskrimineringsgrunderna upp, utöver funktionsförmåga är dessa: kön, könsidentitet, sexuell orientering, etnicitet, religion och ålder. Hur dessa kategorier inverkar på övergång till och fortsatta studier på högskolan är svårare att få fram statistik på.

Kartläggning av studentpopulationen

Nedan beskrivs fördelningen av den svenska populationen avseende föräldrars utbildningsnivå och studenters funktionsförmåga, samt studentpopulationen på KI:s nybörjarprogram och forskarutbildning avseende föräldrarnas utbildningsnivå.

Snedrekrytering i högskolan

Under läsåret 2017/18 hade 39 procent av högskolenybörjarna i Sverige föräldrar med lång utbildning dvs. föräldrar med minst treårig eftergymnasial utbildning. Samtidigt hade 24 procent av högskolenybörjarna föräldrar med kort utbildning, dvs. föräldrar med högst tvåårig gymnasial utbildning. Om rekryteringen till högskolan skulle motsvara fördelningen i befolkningen skulle drygt var fjärde nybörjare (25 %) ha föräldrar med högskoleutbildning och nästan var tredje föräldrar med gymnasieutbildning (UKÄ, 2018).

UKÄ har visat att det finns skillnader i övergången till högskolestudier även när olika sociala grupper presterar lika bra i gymnasieskolan. Det finns alltså många elever som kommer från studieovana hem och som har goda betyg från gymnasieskolan, men som inte börjar studera på högskolan (UKÄ, 2018).

Avseende doktorander inom medicin och hälsa är skillnaderna stora. Nybörjare på forskarutbildning under åren 2014/15–2018/19 (exklusive utländska doktorander) som har föräldrar med förgymnasial utbildning utgör 5 procent, nybörjare som har föräldrar med 3-årig gymnasial utbildning 8 procent, medan motsvarande siffra för barn till föräldrar som har genomgått forskarutbildning är 12 procent. Bland dem med föräldrar som har lång utbildning, men ej forskarutbildning, är andelen 44 procent (UKÄ och SCB 2020).

Avseende personer med normbrytande funktionsförmåga har 33 procent i åldern 30–64 eftergymnasial utbildning. Detta i jämförelse med 47 procent för den övriga befolkningen (MFD). Det finns inga siffror om övergången till forskarutbildning avseende personer med normbrytande funktionsförmåga.

Enligt UHR:s rapport om hur studenter med normbrytande funktionsförmåga upplever sina studier tar fler av dessa studenter, i jämförelse med genomsnittet, en omväg via Komvux eller Folkhögskola. Det är även färre (10 %) som deltar i utbytesstudier jämfört med andra (12 %). Av studenterna med normbrytande funktionsförmåga och/eller långvarig sjukdom hade 25 procent varit i kontakt med samordnaren för studenter med funktionsnedsättning. 21 procent kände inte till att det finns en samordnare (UHR Eurostudent VI 2018). Under 2019 hade 706 studenter och 4 doktorander vid KI särskilda stödåtgärder på grund av sina behov av anpassning. Huruvida bristande tillgänglighet spelar in för delar av det stöd som ges finns det ingen kunskap om. Potentiellt sett finns det fler som skulle behöva en mer tillgänglig studiemiljö för att kunna studera på ett sätt som är jämförbart med normpersoner.

Övergång till KI:s nybörjarprogram

UKÄ tillhandahåller statistik för KI:s yrkesprogram, nedan följer en redovisning över åren 2017/18 avseende föräldrarnas utbildningsnivå.

Föräldrar med lång utbildning

Följande program har överrepresentation avseende studenter med föräldrar med lång utbildning (att jämföra med Sverige befolkning, dvs ca 25 %): Arbetsterapeutexamen (36,8 %), Audionomexamen (32,1 %), Barnmorskeexamen (55,1 %), Biomedicinsk analytikerexamen (46,2 %), Fysioterapeutexamen (45,3 %), Läkarexamen (64,9 %), Psykologexamen (54,1 %), Psykoterapeutexamen (43,8 %), Tandläkarexamen (52,9 %).

För kandidatprogrammet i biomedicin finns inte motsvarande uppgift från UKÄ därför redovisas här siffror från KI:s nybörjarenkät. Nybörjarenkäten har dock vissa metodbegränsningar och siffrorna får ses som ungefärliga. Andelen studenter i biomedicin som kommer från hem där båda föräldrarna har akademisk examen är 54 %. Andelen studenter som kommer från hem där åtminstone en förälder har akademisk examen är 90 % (Exquiro, 2019).

Relativt jämn fördelning

Följande program har en studentgrupp som ungefär motsvarar befolkningen avseende föräldrar med lång utbildning: Logopedexamen (26,5 %), Optikerexamen (30,9 %), Röntgensjuksköterskeexamen (29,1 %), Specialistsjuksköterskeexamen (30,3 %), Tandhygienistexamen (27,8 %).

Föräldrar med kort utbildning

Som statistiken visar har KI stor överrepresentation av studenter med föräldrar som har lång utbildning. Studenter med föräldrar som har kort utbildning är underrepresenterade.

Övergång till KI:s forskarutbildning

Sett utifrån ett nationellt perspektiv avseende forskarutbildningsnivå finns störst andel nybörjare med föräldrar (exklusive utländska doktorander) som har lång utbildning på KI. I denna grupp på KI är fördelningen under åren 2014/15–2018/19 följande: 17 procent nybörjare har föräldrar med forskarutbildning, 49 procent har föräldrar med eftergymnasial utbildning längre än tre år. Detta kan

jämföras med att 3 procent nybörjare har föräldrar med förgymnasial utbildning, 7 procent har föräldrar med 3-årig gymnasial utbildning (UKÄ och SCB 2020)

KI:s mål och strategier för arbetet med breddad rekrytering

KI arbetar aktivt med att nå underrepresenterade grupper genom arbetet med breddad rekrytering. På central nivå sker arbetet inom universitetsförvaltningen på avdelningen för utbildnings- och forskarutbildningsstöd.

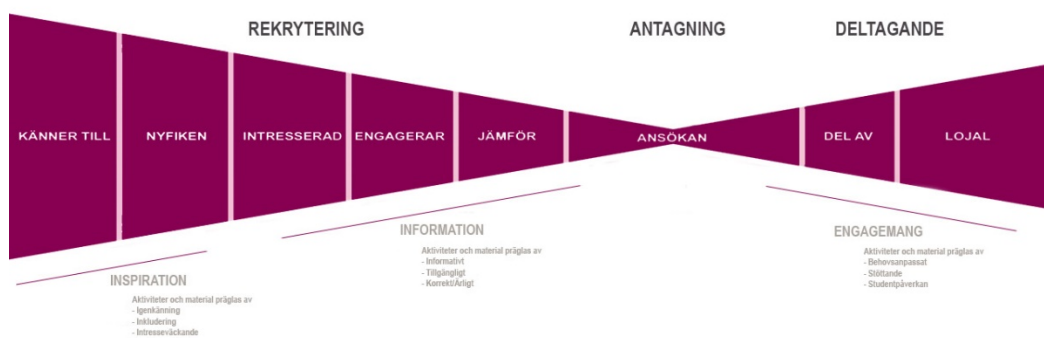
Mål och strategi

Målet för arbetet med breddad rekrytering är att alla som kommer i kontakt med KI:s rekryterings- och marknadsföringsmaterial, oavsett bakgrund, ser studier på KI som en möjlighet.

Strategin för att uppnå detta mål är att allt marknadsföringsmaterial och alla marknadsföringsaktiviteter ska verka för att erbjuda både *inspiration* och *information*. Materialet och aktiviteterna som har till syfte att inspirera ska presenteras på ett sådant sätt att de speglar studentpopulationens mångfald i såväl text som bild för att skapa igenkänning hos målgruppen. Materialet som har till syfte att informera ska ge en ärlig bild av studierna och tydligt knyta utbildningen till möjliga yrken och arbetslivet efter studietiden. Informationen ska vara tillgänglig, lättförståelig och inkluderande i sitt tilltal.

En stor del av marknadsförings- och rekryteringsaktiviteterna innehåller både inspiration och information. Det syftar till att öka kännedomen om KI och vilka utbildningar som ges.

Den breddade rekryteringen följer samma principer som all rekrytering och kan visualiseras genom studenternas engagemangsresa. Se bild.

Aktiviteter och material

På KI görs en rad aktiviteter och material för att främja breddad rekrytering. Verksamheten utvärderas löpande, under och efter, varje rekryteringsår. Den effektiviseras löpande för att uppnå målen. KI:s rekrytering bygger till stor del på content marketing genom att befintliga studenter berättar om sitt studentliv på KI via digitala och personliga möten. De digitala mötena sker bland annat genom blogg och podd på ki.se, samt i KI:s officiella sociala kanaler. De personliga mötena sker bland annat genom utbildningsmässor, Öppet hus, samt studie- och skolbesök.

Studenterna som representerar KI rekryteras för att få en ambassadörsgrupp som speglar studentpopulationens mångfald. Ambassadörerna utbildas i att möta målgruppen presumtiva studenter på ett inkluderande sätt och i att presentera sin utbildning korrekt och lättförståeligt.

KI deltar även i olika aktiviteter arrangerade av externa organisationer som syftar till breddad rekrytering så som Järvaveckan, Mitt livs val, Stockholm Pride etc.

KI tar även fram utbildningsinformation i såväl tryckt som digital form. I all produktion strävar KI efter att ha ett inkluderande och representativt urval i text och bild.

Aktiviteter och material syftar även till att informera presumtiva studenter om de stödfunktioner som erbjuds på KI som Allmän studievägledning, Studenthälsan och Språkverkstad.

Utveckling 2021-2023

KI behöver fortsätta arbetet med breddad rekrytering för att öka bredden på studenternas bakgrund. Utbildningsprogrammen ser olika ut avseende sin studentpopulation, därför behöver KI undersöka hur man centralt kan stötta de olika programmen i sin utbildningsinformation, samt från central nivå göra en prioritering av rekryteringsinsatser för de olika programmen.

KI:s arbete med breddad rekrytering behöver spridas inom organisationen så att presumtiva studenter upplever KI som välkomnande, inkluderande och öppet i sin externa kommunikation. Det innebär att bilder, filmer och texter bör visa på mångfald, samt vara tillgänglighetsanpassade.

Avseende breddad rekrytering till forskarutbildningen har KI påbörjat ett arbete med att tydligare informera studenter på KI om möjligheter till forskning. Broschyren "Doctoral education at Karolinska Institutet" kommer att uppdateras. Förutsättningarna för att starta "Skugga en doktorand" kommer att undersökas. Uppdraget till de allmänna studievägledarna kommer att revideras så att det även omfattar stöd/råd till befintliga studenter som är intresserade av att påbörja en forskarutbildning.

KI bör även undersöka om forskares interaktion med omgivande samhälle kan riktas tydligare mot presumtiva studenter och doktorander.

KI:s mål och strategier för arbetet med breddat deltagande

KI arbetar aktivt med att alla studenter ska ges förutsättningar att klara av sina studier. Det arbete som utförs på central nivå sker inom universitetsförvaltningen på avdelningen för utbildnings- och forskarutbildningsstöd, studenthälsan, universitetsbiblioteket, samt enheten för undervisning och lärande.

Mål och strategi

Målet för arbetet med breddat deltagande är att alla studenter ges förutsättningar för att klara sina studier, samt att studenterna upplever sin studiemiljö som stimulerande, trygg, tillgänglig och inkluderande. KI ska vara fritt från diskriminering, kränkningar och trakasserier.

Strategin för att nå målet är att erbjuda behovsanpassat stöd för befintliga studenter, samt att arbeta för en inkluderande studiemiljö som ger alla studenter möjligheter att klara sina studier.

På KI finns ett brett utbud av stödinsatser. Undersökningar av hur studenterna upplever sin studiemiljö och behov av stöd genomförs kontinuerligt.

Aktiviteter och stödfunktioner

KI strävar för att befintliga studenter ska få lättillgänglig information i anpassade kanaler. Inom studentkommunikation pågår utveckling för att målgruppsanpassa den centrala informationen och de centrala kanalerna. Inom ramen för studentkommunikation erbjuds föreläsningar och webinarer i studieteknik samt samverkan med företag och organisationer för att förbereda studenter för arbetslivet efter studietiden, både utanför och inom akademien. Stort fokus ligger på att webben, som riktar sig till studenter, ska vara tillgänglig och lättorienterad för att studenterna ska hitta relevant information om de olika stödfunktioner som finns. Målet är att webben följer studenternas väg genom utbildningen med anpassad information om bland annat introduktion till högskolestudier, utbytesstudier, examinationer, särskild pedagogisk verksamhet för studenter med normbrytande funktionsförmåga, studenters rättigheter, samt riktlinjer och regler för utbildningen.

För att främja studenternas fysiska och psykiska hälsa erbjuder Studenthälsan insatser för såväl individer som grupper, samt på organisatorisk nivå. Detta kan ske både digitalt och genom fysiska träffar. Studenthälsan erbjuder även handledning till utbildningsorganisationen.

Befintliga studenter kan vända sig till KI:s universitetsbibliotek där Språkverkstaden erbjuder studenter och doktorander personlig handledning i akademiskt skrivande, presentationsteknik och studieteknik. Stöd ges på svenska och engelska. Målet är att hjälpa studenter att självständigt kunna skriva texter av så god kvalitet som möjligt. Språkverkstaden ger också föreläsningar på KI:s utbildningsprogram om struktur, stil och språk i akademiska texter. Skraddarsydd upplägg utifrån studenternas behov tas fram på förfrågan från programmen.

Inom avdelningen för utbildnings- och forskarutbildningsstöd erbjuds och rekommenderas studenter med varaktig funktionsnedsättning särskilt pedagogiskt stöd. Ett exempel på detta är den mentorsverksamhet som startats på prov hösten 2020. Syftet med mentorsstödet är att stödja studenten i att utveckla sina förmågor till att skapa goda studievanor, planera sina studier och tillägna sig en god studieteknik. Mentorsstödet kommer att utvärderas våren 2021. En campuslicens för talsyntes har köpts in hösten 2020. Talsyntesen är till stöd för studenter med behov av anpassning, men den kan användas av alla studenter som ett stöd i inläringen.

Inom ramen för det lärarstöd som enheten för undervisning och lärande erbjuder finns tillgänglighet med som ett perspektiv i den högskolepedagogiska utbildningen. Tillgänglighetsperspektivet återkommer sedan i anvisningar och produktion av media för lärande. Kursmallar som utgår från konceptet universell design har tagits fram. Det finns även riktlinjer för tillgänglighet i undervisningen. Stöd ges till lärare och administratörer om hur en kan skapa mer tillgänglighet i

digital undervisning. I det digitala pedagogiska nätverket för undervisande medarbetare på KI ges möjlighet till erfarenhetsutbyte.

Utveckling 2021-2023

KI behöver fortsätta att utveckla stödfunktioner för att studenter ska klara sina studier och få det stöd de behöver.

Det systematiska arbetet med organisatorisk och social studiemiljö ska utvecklas. Det ska säkerställas att alla institutioner och avdelningar bedriver arbetsmiljöarbetet enligt lagar och interna styrdokument.

En viktig förutsättning för att studenter ska klara av att genomföra sina studier är att de upplever sin studiemiljö som välkomnande, inkluderande och öppen. Detta kommer att hanteras i handlingsplanen för integrering av lika villkor i Karolinska Institutets utbildningar 2021-2022 (Dnr 1-1040/2020).

KI behöver ta fram sätt att undersöka hur studenter som avviker från normer upplever sin studiemiljö. Detta har blivit än mer aktuellt genom att undervisningen har förändrats genom pandemin Covid 19, särskilt med hänsyn till funktionsförmåga och språk. Fokus i undersökningen bör vara bred och inkludera upplevelser av om studiemiljön präglas av normer som gör det svårare för studenter avseende kön, könsidentitet, sexuell orientering, etnicitet, hudfärg, ursprung (även nationella minoriteter), religion, ålder och funktionsförmåga.

KI bör även undersöka om det finns skillnader i vilka studenter som deltar i utbytesstudier, speciellt avseende social bakgrund och funktionsförmåga. Den information som tillhandahålls gällande utbytesstudier behöver förtydligas och tillgänglighetsanpassas för att visa på att utbytesstudier är en möjlighet för alla studenter, oavsett bakgrund eller behov.

KI bör undersöka möjligheterna till att förbättra uppföljningen av studenters genomströmning, till exempel genom Bak- och framgrund (ett statistiksystem som hämtar data ur flera olika register på SCB).

För forskarutbildningen saknas idag tillräckliga data om tillgänglighet och stöd som kan länkas till normbrytande funktionsförmåga. Detta är ett utvecklingsområde då statistik är en förutsättning för att i framtiden kunna utforma eventuella åtgärder. KI behöver undersöka befintliga doktoranders behov av tillgänglighet och stöd för att få kunskap om huruvida det behövs fler åtgärder.

Övriga aktiviteter

Include – ett nationellt nätverk för breddad rekrytering

KI tog 2008 tillsammans med Linköpings universitet, Södertörns högskola och Uppsala universitet initiativet till ett nationellt nätverk för breddad rekrytering, Include. Sedan starten har KI varit aktivt i nätverket. KI:s tidigare samordnare för breddad rekrytering och lika villkor har sedan starten varit styrelseledamot och KI har bidragit till nätverksträffar och konferenser.

Kompletterande utbildning för legitimation

Karolinska Institutet har tillsammans med ett antal lärosäten i uppdrag att anordna kompletterande utbildning för personer med examen från land utanför EU/EES.

De kompletterande utbildningarna vid KI ges till läkare, sjuksköterskor, tandläkare, fysioterapeuter och barnmorskor.

Alternativt urval

Att arbeta med alternativt urval innebär att det finns fler vägar in till KI:s utbildningar. Statistik visar dock att det inte har bidragit närmare till en utjämning av den sociala snedrekryteringen. Alternativt urval bidrar dock till att presumtiva studenter har fler vägar till högre studier och öppnar upp möjligheter för dem som inte presterade optimalt under gymnasieskolan, men som ändå har förutsättningar att lyckas med högskolestudier.

Uppföljning

Uppföljning av mål, strategier och aktiviteter sker inom ramen för respektive verksamhetsområde i enlighet med KI:s sammanhållna kvalitetssystem.